

Наприклад, онлайн-курси та навчальні платформи дозволяють людям вдосконалювати свої мовні навички, вивчати нові мови та отримувати знання про мовні особливості різних культур. Соціальні мережі та форуми надають можливість взаємодії з носіями мови та практикувати письмову та усну мову. Технології для онлайн-спілкування, такі як відеоконференції, дозволяють вчителям та учням вести заняття в реальному часі, що сприяє покращенню усних навичок.

Таким чином, вивчення психолінгвістики в контексті інтернет-комунікації виявляється надзвичайно важливим для розуміння впливу мовленнєвих засобів в мережі на психічний стан та емоційну сферу людини. Аналіз способів вираження в мережі дозволяє краще розуміти формування віртуальної ідентичності особистості та вивчати специфіку мовленнєвої поведінки в мережі та її вплив на психічний стан користувачів.

Список використаних джерел:

1. Ковальова Г. Психолінгвістика інтернет-комунікації: аналіз психологічних ефектів. *Вісник психології та педагогіки*. Харків, 2019. С. 55-68.
2. Мельник Т. Вплив інтернет-комунікації на формування віртуальної ідентичності. *Психологічні дослідження*. Львів, 2016. С. 78-92.

Чорноус О. В. – канд. філол. наук, доцент
*Донецький державний університет внутрішніх справ,
м. Кропивницький, Україна*

НОМІНАТИВНИЙ ДЕТЕРМІНІЗМ: НАУКОВІ ПОШУКИ

Філософське вчення про причинно-наслідкову зумовленість, доцільність, закономірні зв'язки в природі, суспільстві та мисленні сьогодні відомо у світі під назвою «детермінізм» [1, с. 272]. Сучасні виміри охоплюють релігійний, природний, політичний, економічний, ідеологічний тощо його різновиди. З-поміж них щораз активнішу увагу з боку наукової спільноти та пересічних

мовців викликає феномен номінативного детермінізму, популяризований британським журналом «New Scientist». Сучасний онлайн-словник «Cambridge Dictionary» дефінує його як теорію про те, що люди мають роботу або інтереси, які так чи так пов'язані з їхнім ім'ям [9]. Але йдеться не просто про кумедний збіг обставин або випадковість, а саме причинно-наслідковий зв'язок, коли антропонім дійсно мав визначальний вплив на вибір професії або місця постійного проживання у випадку конкретного носія.

У цьому контексті вважаємо за необхідне проілюструвати теоретичні спостереження кількома прикладами. Найбільш яскраві зразки кореляцій прізвищ та фаху часто наводяться в різноманітних науково-популярних ресурсах, де викликають жвавий інтерес у читачів: поет *William Wordsworth*, трунар *Robert Coffin*, астронавтка *Sally Ride* [10], суддя *Lord Judge*, садівник *Bob Flowerdew* [3], археолог *Dr Pam Graves* [5]. Однак означені збіги в наукових колах інтерпретуються по-різному: з одного боку, дослідники документують переконливі приклади такого зв'язку, пояснюючи його імпліцитним егоїзмом [11] або іншими причинами, як-от плутанина поколінь, етнічної та географічної приналежності [12], а з іншого – висловлюють сумніви щодо існування цього ефекту або універсальності його характеру [4]. Дискусійним постає також питання про передбачуваність як можливість прогнозувати певні події: якщо існують певні очікування щодо людини на підставі її імені або прізвища, то фактично можна передбачити, який вибір вона робитиме в майбутньому або як буде поводитися в певній ситуації, але це відбувається лише частково. Так, одне з досліджень доводить, що британські стоматологи значно рідше мають прізвища, пов'язані зі стоматологією, ніж населення Великої Британії загалом [13]. Подекуди такий зв'язок спростовують й самі носії, як-от суддя *Igor Judge* [8, с. 4]. У таких випадках послуговуються терміном «номінативний антидетермінізм» [13], наголошуючи на тому, що людина має свободу формувати власне життя та ідентичність незалежно від присвоєного їй наймення чи успадкованого прізвища.

Таке амбівалентне ставлення до номінативного детермінізму мотивує

дослідників продовжувати наукові пошуки, причому не лише в традиційному аспекті прізвища та фаху. У низці наукових розвідок останніх років наведено спостереження щодо взаємозв'язку між іменами людей та їхніми життєвими рішеннями, що починаються на ту саму літеру, що й їхнє ім'я [2]; іменами та станом здоров'я, що було констатовано за допомогою дослідження носіїв прізвища Brady щодо наявності в них брадикардії [7]; іменами та вибором супутника життя (люди непропорційно частіше одружуються з тими, чий імена або прізвища схожі на їхні власні) [6] тощо.

Отже, окреслений аспект досліджень психолінгвістики є перспективним і нині, тож потребує надалі уваги та активних студіювань.

Список використаних джерел:

1. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / автор-укладач Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. 608 с.

2. Chatterjee P., Mishra H., Mishra A. Does the first letter of one's name affect life decisions? A natural language processing examination of nominative determinism. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2023. Vol. 125 (5). P. 943-968.

3. Colls T. When the name fits the job. URL: http://news.bbc.co.uk/today/hi/today/newsid_9664000/9664697.stm (Last accessed: 20.03.2024).

4. Gallucci M. I sell seashells by the seashore and my name is Jack: Comment on Pelham, Mirenberg, and Jones (2002). *Journal of Personality and Social Psychology*. 2003. Vol. 85. P. 789–799.

5. Jones J. 14 perfect examples of nominative determinism in action. URL: <https://www.thepoke.com/2020/12/15/nominative-determinism-in-action/> (Last accessed: 20.03.2024).

6. Jones J. T., Pelham B. W., Carvallo M., Mirenberg M. C. How do I love thee? Let me count the Js: implicit egotism and interpersonal attraction. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2004. Vol. 7 (5). P. 665–683.

7. Keaney J. J., Groarke J. D., Galvin Z., et al. The Brady Bunch? New evidence for nominative determinism in patients' health: retrospective, population based cohort study. *British Medical Journal*. 2013. Vol. 347. Article f6627.
8. Michalos C. In the Name of the Law. *Counsel*. 2009. Vol. 25 (4). P. 16–18.
9. Nominative determinism. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/nominative-determinism> (Last accessed: 20.03.2024).
10. Nordquist R. Apronym Names. URL: thoughtco.com/what-is-apronym-names-1689129 (Last accessed: 20.03.2024).
11. Pelham B., Mirenberg M. C., Jones J. T. Why Susie sells seashells by the seashore: Implicit egotism and major life decisions. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2002. Vol. 82 (4). P. 469–487.
12. Simonsohn U. Spurious? Name similarity effects (implicit egotism) in marriage, job, and moving decisions. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2011. Vol. 101 (1). P. 1–24.
13. Sleigh J. What's in a name? Nominative determinism in the UK dental workforce. *British Dental Journal*. 2016. Vol. 221. P. 773–776.

Bialoszycka Monika Malgorzata

Wydział Lekarski, Collegium Medicum, Warmińsko-Mazurski Uniwersytet,
Olsztyn, Polska

Пачевська А.В. - к.мед.н., доцент,
Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова,
м. Вінниця, Україна

ПСИХОЛІНГВІСТИКА – МІСТОК МІЖ МОВОЮ ТА ПСИХОЛОГІЄЮ

Інтерес психологів до мови і мовлення такий же старий, як і сама психологія. Книги та статті, присвячені цим питанням, мали різні назви, у яких